

Särskilda läkemedel

Yvonne Borg, Apotekens Service AB, Stockholm
Helena Calles, Apotek Hjärtat, Solna

Definitioner

Med "Särskilda läkemedel" avses narkotika¹, anabola steroider, erytropoietin, darbepoetin, androgener, somatropin och GH, dvs läkemedel där det finns risk för receptförfalskning. I Läkemedelsverkets receptföreskrifter, LVFS 2009:13, finns en bilaga med läkemedel som klassas som "Särskilda läkemedel" (se nedan).

Blanketten "Recept för särskilda läkemedel" (se s 1444) ska användas vid förskrivning av samtliga särskilda läkemedel. Vid förskrivning till djur används dock den vanliga blanketten för djur. Förutom djurägarens namn ska dennes personnummer och adress anges.

❖ Narkotiska läkemedel enligt förteckningarna II och III Särskilda förskrivningsbestämmelser

1. Ska ordinerar med största försiktighet.
2. Blanketten "Recept för särskilda läkemedel" ska användas.
3. Förskrivarkod ska anges med siffror och som maskinläsbar streckkod.
4. Recept för särskilda läkemedel får inte förtryckas med läkemedel utan endast med arbetsplatskod, förskrivarkod samt andra uppgifter om förskrivaren.
5. Patientens identitet ska bekräftas med signum i avsedd ruta.

1. Även kodein

6. Patientens hela personnummer ska anges. Om personnummer inte kan anges ska födelsedatum anges i stället.
7. Patientens adress ska om möjligt anges.
8. Mängden ska anges med siffror och bokstäver.
9. Styrkan ska anges med siffror och bokstäver.
10. **Receptet får endast förskrivas för ett uttag. Receptet kan dock skrivas för flera uttag om förskrivaren anger på receptet att det ska förvaras på ett särskilt angivet apotek.(undantag är också läkemedel på licens).**
11. Telefonrecept får endast användas undantagsvis i brådsakande fall. Per telefon får endast följande läkemedelsformer ordinerar: depåplåster (ej tandläkare), kapslar, pulver (ej tandläkare), rektioler (ej tandläkare), suppositorier eller tableter, högst 5 avdelade doser.
12. Förskrivningsrätten för narkotikaklassade läkemedel godkända för behandling av ADHD (godkända **2011-12-20**: Concerta, Equasym Depot, Medikinet och Ritalin) är begränsad till läkare med specialistkompetens inom barn- och ungdomsneurologi med habilitering, barn- och ungdomspsykiatri, psykiatri och rättspsykiatri samt läkare med dispens från Läkemedelsverket (LVFS 2002:7, ändrad 2008:11).
Förskrivningsrätten för metadon vid

Tabell 1. Narkotika enligt förteckningarna II och III, godkända läkemedel 2011-12-20

Abstral	Metadon/Methadone
Actiq	(flera fabrikat)
Concerta	Morfin Meda
Depolan	Morfin Epidural Meda
Dolcontin	Morfin-Skopolamin
Dolcontin Unotard	Meda
Durogesic	Morfin Special
Equasym Depot	Oramorph
Fentanyl (flera fabrikat)	OxyContin
Flunitrazepam	OxyNorm
Mylan	Palexia Depot
Instanyl	Palladon
Ketogan	Petidin Meda
Ketogan Novum	Rapifen
Leptanal	Remifentanil (flera fabrikat)
Matrifen	Ritalin
Medikinet	Spasmofen
	Sufenta
	Targiniq
	Ultiva

behandling av opioidberoende och narkotikaklassade läkemedel godkända för behandling av opiatberoende enligt förteckning II och III (godkända 2011-12-20: **Metadon Abcur**, Metadon DnE, Metadon Nordic Drugs, Metadon Pharmadone, **Metadon Recip** och Methadone Martindale Pharma) är begränsad till läkare med specialistkompetens inom psykiatri verksamma vid sjukvårdsinrättningar inom beroendevården där läkemedelsassisterad underhållsbehandling ges eller läkare vid samma inrättning med delegation (LVFS 2004:15).

◆ Narkotiska läkemedel enligt förteckningarna IV och V Särskilda förskrivningsbestämmelser

1. Ska ordinerars med största försiktighet.
2. Blanketten ”Recept för särskilda läkemedel” ska användas.
3. Förskrivarkod ska anges med siffror och som maskinläsbar streckkod.
4. Får inte ordinerars till okänd person.

Tabell 2. Narkotiska läkemedel enligt förteckningarna IV och V, godkända läkemedel 2011-12-20

Alprazolam (flera fabrikat)	Oxascand
Apodorm	Rivotril
Buprenorphine Orifarm	Sobril
Buprenotex	Stesolid
Diazepam Desitin	Stesolid novum
Dormicum	Stesolid Rektal Prefill
Fenemal Recip	Stilnoct
Halcion	Subutex
Heminevrin	Subutex
Iktorivil	Temesta
Imovane	Temgesic
Ketalar	Xanor
Midazolam (flera fabrikat)	Xanor Depot
Modiodal	Zolpidem (flera fabrikat)
Mogadon	Zopiclon/Zopiclon/
Nitrazepam Recip	Zopiclone (flera fabrikat)
Norspan	

5. Förtryckt receptblankett får inte användas.
6. Patientens identitet ska bekräftas med signum i avsedd ruta.
7. Patientens hela personnummer ska anges. Om personnummer inte kan anges ska födelsedatum anges i stället.
8. Patientens adress ska om möjligt anges.
9. Mängden ska anges med siffror och bokstäver.
10. Styrkan ska anges med siffror och bokstäver.
11. Per telefon får minsta förpackning, dock högst 30 avdelade doser, ordinerars.
12. Förskrivningsrätten för narkotikaklassade läkemedel godkända för behandling av opioidberoende enligt förteckning IV och V (godkända 2011-12-20: **Buprenorphine Orifarm**, Buprenotex, Suboxone och Subutex) är begränsad till läkare med specialistkompetens inom psykiatri verksamma vid sjukvårdsinrättningar inom beroendevården där läkemedelsassisterad underhållsbehand-

ling ges eller läkare vid samma inrättning med delegation (LVFS 2004:15).

Övriga särskilda läkemedel och läkemedel innehållande kodein

Blanketten ”Recept för särskilda läkemedel” (se s 1444) ska användas vid förskrivning av särskilda läkemedel. Förutom namn ska patientens hela personnummer och om möjligt adress anges. Om personnummer inte kan anges ska födelsedatum anges i stället. Läkemedlets styrka och mängd ska anges med både siffror och bokstäver.

Recept till djur på anabola steroider och tillväxthormon får inte itereras.

Tabell 3. Övriga särskilda läkemedel och läkemedel innehållande kodein, godkända läkemedel 2011-12-20

ATC-kod	Läkemedel	
Läkemedel innehållande kodein		
N02A A59		Citodon, Citodon forte, Panocod, Treo Comp
N02B E51		Citodon minor
R05D A04		Kodein Recip
Läkemedel innehållande tramadol		
N02A X02		Gemadol Nobligan Nobligan Retard Tiparol Tiparol Retard Tradolan Tradolan Retard Tramadol Actavis Tramadol Hexal Tramadol Retard Actavis Tramadol Retard Hexal Tramadol Retard Medartuum Tramadol STADA
Läkemedel inom följande ATC-grupper		
B03X A01	Erythropoietin	Binocrit, Eporatio, Epex, Neo-Recormon, Retacrit
B03X A02	Darbe- poetin	Aranesp
G03B A	3-Oxandro- stenderivat	Intrinsa, Nebido, Testim, Testogel, Tostrex, Undestor Testocaps
H01A C	Soma- tropin, GH	Genotropin, Genotropin Mini Quick, Humatrope, Norditropin NordiFlex, Norditropin SimpleXx, NutropinAq, Omnitrope, Saizen Saizen click.easy, Zomacton